

ELOFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 240 Lei.
Fél évre ... 120 Lei.
Egy negyed évre ... 60 Lei.
Egy hóra ... 20 Lei.

Hirdetések árszabás szerinti
díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és Császári Egyesült Vas-
úti palotájában.

KIADÓHIVATAL

Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand I.
(József téherceg-utj) 22. szám

TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1922.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Szerda, március 22.

Az aradi mandátum

Az Aradi Közlöny mai számának más helyén olvasható, hogy Aradon előreláthatólag képviselőválasztás lesz. Fontos pártérdekük ugyanis azt parancsolják Aradváros mai képviselőjének, Bratlanu Vintila pénzügyminiszternek, hogy az okirályság egyik kerületének mandátumát tartsa meg, az aradi mandátumot pedig rendelkezésére bocsássa megbízóknak. Ugyanez a közlemény arról is szól, hogy a liberális pártnak már meg is van a maga jelöltje Berkovics Éliás bucuresti nagykereskedő személyében.

A hírek ez a része egy kissé hihetetlennek hangzik előttünk. Nem akarjuk ugyanis elhinni, hogy az illetékes tényezők anélkül, hogy az aradi magyarsággal eszmecserebe bocsátkoznának a megüresedő aradi mandátum sorsa dolgában, egy ily nagyfontosságú aradi ügyben döntenének. Mi föltétlenül elvárjuk azt, hogy ne állják utját az aradi magyarság közvéleménye megnyilatkozásának s miként az első választás alkalmával, úgy most is, csak az esetben állítson jelöltet a kormány, ha — amit igazán nem akarunk, nem tudunk elhinni — az aradi magyarság nem állítana a maga kebeléből magyar jelöltet. A szoros kapcsolatnál fogva, mely az Aradi Közlöny és az aradi magyarság között fennáll, egészen biztosan állíthatjuk, hogy ez alkalommal Arad magyarsága igenis sorompóba akar szállani az aradi mandátumért. És ha a libe-

rális párt tekintettel volt ránk az első választás alkalmával, — nem az ő vétké, hogy a magyarság akkor nem állított jelöltet — mennyivel inkább van erre ok most, a választások lezajlása után, most, amikor a csatolt részek két milliós magyarságának egyetlenegy képviselője (Bernády György) van csak a kamarában! A liberális pártnak az aradi mandátum bírása nem életbevágó érdeke, de nagyon is az Erdély és a többi csatolt részek magyarságának. Ugy tudjuk, hogy a kormány ugyanis módot keres arra, hogy az általános választások alkalmával annyira megrövidített magyarságnak némi rekompenzációt nyújtson. Most

ime Aradon itt az önként adódó alkalom, hogy e szándékát megvalósítsa. Míg az ellenkezőjéről meg nem győződünk, nem akarunk a kormány szándékának őszinteségében kételkedni, hanem biztosra vesszük, hogy Arad választóinak, kiknek tulnyomó nagy többsége magyar, módot nyújt arra, hogy az aradi mandátumot a magyarság képviselőjének juttassa. Azonban nem elég, ha a kormány valóban bizonyítékát adja jó szándékának, hanem meg kell nyilatkoznia az aradi magyarságnak magának is. Várjuk ezt a nyílt, őszinte és magyaros megnyilatkozást, de minél előbb!

zeti párt határozatát, hogy együttes eljárást hozzanak le a két legnagyobb ellenzéki párt között. Lupu igyekszik meggyőzni a nemzeti párt vezetőit arról, hogy a legcélravezetőbb és leghatásosabb eljárás volna, ha az ellenzék távol maradna a parlament üléseitől. (RTL)

BUCURESTI. Az Aurora mai száma a parasztpárt manifesztumát közli az ország lakosaihoz. (RTL)

Engedélyezik

a munkaspénztár gyógyszerárát

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a napokban rendeletet kapott a városi orvosi hivatal, amely szerint be kellett volna zárni a munkásbiztosító pénztár épületében létesített gyógyszerárát. Az erre vonatkozó belügyminiszteri rendelkezéssel meg is jelent dr. Cucu Vazul városi főorvos a munkásbiztosító pénztár gyógyszerárában és követelte, hogy a rendelet értelmében zárják be a gyógyszerárát. A munkásbiztosító vezetősége formálisan megtagadta a belügyminiszteri rendelet végrehajtását arra való hivatkozással, hogy a gyógyszerárát a munkásbiztosító közvetlen felettese a közmunkaügyi miniszterium létesítette és így csak annak rendeletére zárhatják be. Dr. Cucu Vazul főorvos jegyzőkönyvet vett fel az esetről és azt felterjesztette a bel-

A nemzeti párt a parlamentben.

(Csak tiltakozik, de a munkában nem vesz részt.)

CLUJ. Az erdélyi nemzeti párt ma folytatta tanácskozásait Vajda Sándor elnöke mellett. Dr. Dragomir felolvasta a hét pontból álló határozati javaslatot, amely részletesen kiterjed a választási törvénysértésekre és arra az álláspontra jut, hogy a jelenlegi parlamentet törvénytelennek tekinti. A javaslat azt is kimondja, hogy intézzenek felterjesztést a királyhoz, amelyben kérik, hogy szolgáltasson Erdélynek elégtételt. Végül kimondja a javaslat, hogy a párt képviselői tagjai tartoznak a parlamentbe menni és minden al-

kormányos eszközzel tiltakozni annak törvénytelenégei ellen, azonban a parlament munkájában, vitákban és bizottságokban ne vegyenek részt a párt tagjai. A határozati javaslat felolvasása nyomán nagy vita fejlődött ki. Popoviciu és Braniste. Valer a javaslat mellett, Dan Sever és Voicu Nitescu a javaslat ellen szóltak fel. Elhatározták végre, hogy a javaslaton bizonyos módosításokat fognak eszközölni. (RTL)

CLUJ. Dr. Lupu a parasztpárt vezére ma ideérkezett. Lupu Madgarrearral együtt bevárja a nem-

ARANYBORJU.

— Herczeg Ferenc új színműve. —

Az aranyborju: a pénz, az aranyborju: a pénz legendája. Nagy dolog a pénz. — mondja Herczeg Ferenc darabjának egyik alakja — hatalmas erő, amely rab ságba taszít, ha nincs s urra emel ha van. Drágább a vérmél s nemzetek egymáshoz való viszonyának vérkeringésében néha semmi más nem oszrog, csak a pénz. Erről a vásárlási eszközről, eről a hideg értékmérőről, melyről annyi forró és szenvedélyes könyvet irtak a közgazdászok, nem Herczeg Ferenc az első, aki komor tragédiát és vigasztaló legendát akart alkotni, költői művet, amelynek hőse a pénz legendás maszkjában jelentkező sors. Megalkotni a pénz és ember tragédiáját, azt a Faust-tömeget, a melyet a pénz gyötör és boldogít, azt a Peer Gyntöt, akit a pénz kapzsisága küld vissza a Gombkő tőhöz ... többen nyultak már ehhez a hatalmas témához, köztük olyan talentumok, mint Zola és Peladan s amikor Herczeg Ferenc számvetést csinál költői szándékának eredményéről, az ő félsikereiken mérheti meg erejét

nek — világirodalmi szempontból nézett — kudarcát.

Kinek van pénze? Kinek a kezébe adja a sors az arannyal zsúfolt pénzszekrényt és az élet kulcsát? A sors vak. — mondja Herczeg Ferenc s amikor rábizzá a titokzatos kulcsot a földnek egyik mit sem sejtő halandójára, nem tud okosabbat és bölcsőbbet kigondolni, minthogy eldobja a titkot: vált ki felveszi s valaki nem nyul érte: Ez igaz, ez színmű. A gazdag Grálné, halála közepén, így dobja mérhetetlen vagyonának kulcsát két kis gyerek elé, az egyik felkapja és átadja, a másik önértetesen és mozdulatlanul mered a szellemidézésre s így lesznek gazdag és hatalmas urak a Vidécgyekből, így válnak földönfutó kalandorokká a Csákok. Jól van ez így? Beleenyugodhatik e vak véletlenbe a gondolkodó és szenvedő ember, akire döntését bizza a sors? Nem feleli Herczeg Ferenc: a sors vak, de az emberi jószág megkorrigálhatja a sors vakaságát. És nincs addig nyugalom, nincs addig béke a földön s az örökkévalóság pusztaságában, amíg a jószág ki nem egyenlíti a sors döntését.

Ezt a bölcséleti s erkölcsi szemléletet illusztrálja Herczeg Ferenc néhány színpadi képen, amelyek részint a földön, részint a túlvilág terein játszódnak. A Grál-vagyon első örököseinek kezében nem szül békét a pénz s az igazságtalan döntés hatáskölyökkel döngeti a túlvilág pusztaságában bolyongó Grálnét. És az üdvösséget nem találó sorsember ekkor megállítja az időt. Száz év elmúlt, de az örökkévalóság szemüvegén át ez a száz esztendő elég rövid másodperc ahhoz, hogy meg nem történtnek tekintsük s új szereposztásban előről kezdhesük a pénz legendáját.

A színmű második része ily módon bölcséleti és erkölcsi bizonyítéka az író fátalének. Bizonyítéknak bizonyíték, de a dráma, sőt mindenféle műfajú költészet elszárad a bizonyítékok között. Sohasem szoktunk feltétlen felebezéssel hivatkozni az iskolás szabályokra, de nincs olyan eseményekkel dolgozó irodalmi alkotás, amelynek ne kellene hűten alkalmazkodnia az időbeli folytonossághoz. Fokozottan kényszerül erre a dráma, a melynek elterelő eleme az akció. Tiszteletben kellett tartania az idő folyto-

nosságának törvényét Madáchnak, Goethének. Ibsennek. — Herczeg Ferenc megszakítja az időt az Aranyborjuban és ezzel kettétöri a drámáját. Holott, ugy érezzük, kezében volt a megoldás. Az első rész végén a szerény Csákó-fiu Bécsbe indul egy félig lopott, félig odaadandóközzött gyöngyosorral, — nem lehetett volna it keresni a dráma megszakítatlan folytatását?

Nem tudunk szabadulni attól a benyomásunktól, hogy Herczeg Ferenc ezuttal Zamblerlehrling sorsára jutott. Szellemeket idézett, de nem tudja őket guzsba kötni. Hatalmas koncepcióval, a legmagasabb költői gondolattal fogott munkájához, de alatta maradt saját gondolatának. Volt egy nagy szabású költői kerete, amelyből kihull a tartalom, mert nem tudja kitölteni a keretet. Hiányzott hozzá a dráma, a líra, a költői ereje: fantáziája nem tudott együtt száguldan a gondolatával. Nem érezzük indokoltnak a túlvilág és angyalszárnyak szerepeltetését ezekhez az emberekhez viszonyítva. — nem azért, mintha kicsiben nem lehetne megmutatni a nagyot, hanem mert ez a kicsi túlságosan

ügyminiszteriumhoz. Ma telefon-értesítést kapott a munkásbiztosítópénztár igazgatósága, amely szerint a gyógyszerár továbbra is nyitva tartandó és az értesítés szerint erről rövidesen írásbeli rendeletet fog kapni az igazgatóság. Az értesítést a munkásbiztosítónál nagy megnyugvással fogadták.

Egyenlő mérték.

(Törvényes és törvénytelen gyermekek pörösködése.)

Sobár Mihályné micalacai asszony halála után írásos intézkedést hagyott hátra, amelyben úgy végrendelezik, hogy hagyatékában, amelyet különféle ingók s ingatlanok alkottak, úgy törvényes házasságából, mint házasságon kívül született gyermekei is egyenlő mértékben részesedjenek. Az elsőfokú örökösök sérelmesnek találták magukra nézve az örökösök rendelkezését és megtámadták azt, még pedig azon az alapon, hogy a hátrahagyott írás nem is végrendelet, hanem a címe után csak egyszerű „hagyaték”. Ez az alaki hiba volna szerintük az első ok a rendelkezés érvénytelen voltán megállapítására. Másodszor azért támadják a végrendelet végrehajtását, mivel az örökösök annak egyik szakaszában úgy intézkedik, hogy az írás csak abban az esetben lesz érvényes, ha ő abból a betegségéből, amelyben a végrendelet megírásakor szenvedett, többé nem épülne fel. Közben azonban felgyógyult és a rendelkezés ezek szerint tehát szintén nem érvényes. A kereset végül azt kéri, hogy a törvényszék szüntesse meg közöttük és alperes között a további tulajdonközösséget és telepítse ki azokat a közösen lakott ingatlanról. Az alperes ezzel szemben viszontkeresetet nyújtott be a felperesek ellen, amelyben az elhunyt öreg asszony temetési költségeinek részleges visszatérítését követeli. A bíróság az ügy mai tárgyalásán nem hozott ítéletet, hanem tanúkihallgatást és a bizonyítás további kiegészítését rendelte el.

kevés ahhoz, amit az író megakare markolni. A kicsiben és kevésben Herczeg Ferenc régi talentuma nyilatkozik meg. Néhány szikár vonással megrajzolni egy egy figurát, egyszerű, majdnem száraz eszközzel ébren tartani és okozni az érdeklődést a hatáson csoportosított jelenetek iránt — közben néhány finom ötlettel szórakoztatni a nézőt, olvasót — ebben Herczeg régi értékeire ismerekünk.

Mindig erős gyökerei vannak ennek az írónak, amíg megmarad a realitások között s a dolgok felületén. Mi azonban némi tiszteletet érzünk iránta, hogy a Bizánczótá ki-kieőr tehetsége szikla várából s oly területekre portyázik, amelyek tőle távol állanak. Látszik, hogy nem akarja önmagát ismétetni. S szinpatikus előtűnik, hogy korunk részletező irodalmában egységes és összefoglaló kompozícióval állott elő; a kompozíciók uralmában és sűrítő hatalmában nyilatkozik meg a modern irodalomnak egyik legéletrevalóbb törekvése. Ezen a harcúterén súlyosan megsebesülni, azt hisszük, nagyobb érdem, mint régi csatákban új, de nagyon is régi győzelmeket aratni.

Felelemelik a munkáspénztár díjait.

(Száz százalékos emelés. — Április 1-én lép életbe az új rend.)

Az aradi kerületi munkásbiztosítópénztár a napokban rendeletet kapott, amely szerint 1922. április elsejétől kezdődőleg az öszszes napibérosztályokat megváltoztatják, illetőleg 1:1 arányban állapítják meg a biztosítási díjakat. Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste Lóránt József munkáspénztári igazgatót, aki az új rendeletről a következőket mondotta:

— A Consiliul dirigent (kormányzótanács) 19. számú dekrétumával Erdélyben a román impérium átvétele után úgy módosította a magyar 1907. évi XIX. a munkásbiztosításról szóló törvény cikket, hogy a biztosítási díjak és így a táppénzek s 1:2 arányban fizetendők. Az új rendelet mindkettőnek az 1:1 arányban való fizetését rendeli el. A bérosztályokat tehát ugyanannyi leiben állapítja meg a rendelet, mint amennyi volt korábban. A rendelet szociális volta az, hogy az eddig

kapott táppénz nem nagyon volt elegendő arra, hogy a beteg abból ellássa magát. Ezután éppen kétszeresét fogja kapni az eddigi táppénznek. Hogy az új rendelet szerint új bérosztályokba oszthatnak be a pénztári tagokat, körlevélben szólítunk fel minden munkaadót, azt is, akinek csak egy alkalmazottja van, hogy jelentse be alkalmazottjait, és azok jövedelmét. A jövedelemnél be kell jelenteni a természetbeni járandóságok értékét is. Az ipari és kereskedelmi és egyéb alkalmazotknál ismét 10 bérosztályt állapítunk meg, míg a mezőgazdasági munkásokat a rendelet szerint két osztályba osztjuk be, még pedig kor szerint 16 éven aluliak és azon felüliek osztályára. Természetesen a mezőgazdasági munkásoknál a biztosítás díját és a táppénzt főleg természetbeni járandóságaiért értéke szerint állapítjuk meg.

Julia öngyilkos lett.

(Razán elhagyott leány szegycene.)

Ma délelőtt 11 órakor telefonjelenés érkezett a rendőrségre, hogy egy fiatal leány holttestét fogták ki a Marosból. Dr. Luszt Ferenc városi tisztiorvossal és Tinódi János ügyeletes rendőrszűrtel kocsiára ültek és elindultunk a helyszínre. Utközben Ohitescu királyi ügyész is hozzánk csatlakozott. A holttest az újaradi híd 500 méterre fekszik, jelentették telefonon. Az óvártéri büzös szeméttelpeken mentünk keresztül, hogy hamarabb odaérjünk a szerencsétlenhez. A felhalmozott szemétdombokon rongyos alakok ülnek és kutának a szemét között, hátha akad nekik valami értékesebb tárgy. Ugy látszik, ebből is meg lehet élni.

A Maros partján néhány méterre a folyótól arccal a földre fektetve fekszik a holttest. A hűvös tavaszi szél már megszártotta a ruháját és ideoda lengelt összekuszált, feltűnően világos szőke haját. Dr. Luszt lajtekedésére hátrá fordították a holttestet. Körülöttünk már gyülekeztek az emberek. Csakhamar nagy tömeg állt ott. Egy munkáskülsős ember jelentkezett, hogy ő egy barátjával tanúja volt az öngyilkosságnak és elmondja, amit következők:

— Pontosan féltizenegykor ugrott a vízbe a leány. Már előzőleg láttuk, hogy idegesen járkal a parton a régi híd mellett. Egyszer csak zsebébe nyúlt, kiverte a tárcáját, elhajította és beleugrott a Marosba. Mi segítségére akartunk sietni, de eltűnt a vízben. Alig 200 méterre a régi híd fölött megláttuk, hogy a vízszintén uszlik a leány teste. Utána mentem és a lábánál fogva kihúztam a Marosból. Próbáltuk éleszteni, a hasára fordítottuk, de már egy csepp víz sem jött a szájból. Sok holttestet és élő huztam már ki a vízből, azt már kitapasztaltam, ha nem jön víz a szájából, akkor már vége van.

A holttesti őt feküdt a sáros földön. A halál még nem törte le az élet színt az arcáról. Az egészen fiatal, alig 17 éves leány kabátjának zsebeiben semmiféle írást nem találtuk. A tárcájában volt az igazolványa, amelyből láttuk, hogy Schmelzer Julia a neve és németpergi születésű. Megkerestük a fekete hullószállító kocsi, a holttestet

koporsóba tették és elindították. Schmelzer Julia Grab József hivatalnoknál szolgált. Tiszta, rendező jó leány volt. Tegnap este elment hazuról. Talán a moziban, vagy a színházban töltötte az estét. Éjjel 12 órakor egy rendőrjárata a színház előtt elhagta, a hol egyedül sétálgatott. Schmelzer Juliát a rendőrségre vitték. Sirt könyörgött, hogy engedjék szabadon, ő még sohasem volt a rendőrségen, azután megnyugodott. Ma délelőtt 10 órakor igazolás után szabadon bocsájtották. És a szegény Schmelzer Julia, talán mert nem tudta elviselni azt a szegycenét, hogy ő a rendőrség letartóztatja, kiszabadulása után a Marosnak ment. A hűga jelentkezett délután a rendőrségen — nem tudja miért lett Julia öngyilkos.

— Jó leány volt a Juliska, mondta zokogva, csak egy kicsit hisztérikus volt.

A „magyar komédia”

(Lloyd George felveti a bizalmi kérdést.)

PÁRIS. Nincsics Jugoszláv külügyminiszter a Petit Parisien tudósítójának nyilatkozott. A külügyminiszter nyilatkozata szerint mindazok, akiknek az érdekeit a békeszerződések megkárosították, most részt akarnak venni a genoui konferencián. Nincsics szerint azonban kérdés, hogy a genoui határozatok mennyiben kerülnek összeütközésbe a nemzeti és függetlenségi államok szuverenitásával. Szerinte az utódállamok mind egyikében vannak még nem asszimilálódott elemek, amelyeknek a kívánságait azonban nem szabad komolyan venni. Mert különben végig kellene hallgatniok a „magyar komédiát”, amely szerint belügynek tartják a Habsburg restaurációt, holott ez az utódállamokat éppen úgy érdekli, mint Magyarországot.

PÁRIS. A londoni szakértői értekezlet lényeges változtatásokat eszközölt a genoui konferencia alapelvein. A változtatások szerint az orosz kérdés is háttérbe fog szorúlni. A genoui konferenciára eddig 758 delegátust jelentettek be. Magyarország 7, Románia 22, Jugoszlávia 12, Csehszlovákia 30 és Oroszország 80 résztvevőt jelentett be.

LONDON. Lloyd George angol miniszterelnök a genoui konferenciára való elutazása előtt az alsóházban felveti a bizalmi kérdést.

PÁRIS. Poincaré, lord Curson és Schanzer ma megkezdték tanácskozásaikat a keleti kérdésben.

Vendéglő a kioszkban

(Aradi szőlőbirtokosok terve.)

Érdekes tervvel foglalkozik aradi szőlőbirtokosokból álló konzorcium, amely bérbe akarja venni a Korcsolya egyesület Eminescu (Baross) parkban levő pavillonjának helyiségeit. Ezekben úgy a nyári, mint a téli időnyre vendéglőt szándékoznak létesíteni. A konzorciumnak főcélja az, hogy a vendéglőben hamisítatlan hegyaljai borokat olcsó áron mérjenek ki. A Korcsolya egyesülettel most folyó tárgyalások a bérbeadásra vonatkozólag. Ha ezek eredményre vezetnek, az átalakítási munkálatokat rövid időn belül megkezdik és a vendéglőt április hónapban megnyitják a közönség részére.

Mulatságok.

Műsoros estély.

A siriái (világosi) izr. hitközség, e hó 18-án az építendő templomalapja javára fényesen sikerült műsoros táncestélyt rendezett, melyen az odavaló és környékbeli intelligencia nagy számban vett részt, sőt Aradról is nagyon sokan átrándultak. A műsor keretében, melyet dr. Kele Sándor aradi ügyvéd konferált be szellemesen és ötletesen, sikerrel működött közre Grieshaber Marci, kinek precíz és kiforrott művészi hegedűjátéka élénk tetszést keltett. Utána Mészáros Béla az aradi színház tagja szavalt el néhány Ady-verset, Wiesenbacher József műdalokat énekelt s szépen csengő baritonja különösen érvényesült. A siriái román nemzetű dalárda énekelt ezután, Tokonyica tanító vezetésével. Adler Esztiike egy török és egy spanyol táncot lejtett ügyesen, táncait többször meg kellett ismételnie. Grieshaber Vilma, Auerbach Béla és Karácsonyi József egy Békffy-jelenetet adtak elő a közönség általános tetszése mellett. Utána Grieshaber Marci és Goldzieher Pál gondokát és hegedű-duettje következett, kik néhány Grieg szerzemény eljátszásával nyerték meg a közönség tetszését. A zongorakíséretet Molnár Lili látta el igen ügyesen. Régi kuruc dalokat énekelt Molnár Jakab, Bódi József Deák Sándor és Wiesenbacher József, amit a közönség frenejkus tapsviharral jutalmazott. A műsor utolsó és egyúttal legjobb száma Klein Mariska énekes táncos jelenete volt, ki nagyon szép sikert ért el. Partnere Gárdos Lajos volt. Műsor után reggelig tartó tánc következett. A mulatság rendezésének főérdeme Molnár József és Klein Manó világosi szőlőbirtokosoké, akik a nagy számú rendezéssel karöltve, fáradságot nem kímélve, buzgólkodtak az est sikerén.

— Elitelték az indiai felkelés vezérét. London. Bombayból jelentik, hogy Ghandit, az indiai nacionalisták vezérét hat évi fogházra ítélték. Ghandi, az elfogott és fogházra ítélt indiai felkelő vezér lelke volt az óriási méreteket öltött indiai zavargásoknak, melyek megremegtették a hatalmas brit birodalmat.

Nyugat kulturája.

(Mehedinti tanár Aradról.)

Mehedinti egyetemi tanár ma visszaérkezett a Hegyaljáról Aradra és dr. Angel István polgármester társaságában végigjárta az aradi gyárakat. Mehedinti tanár elragadtatással szemlélte a gyárak berendezéseit és kijelentette, sajnálja, hogy nem tölthet több időt Aradon. Az aradi ut tanulmányut volt számomra, mondotta a professzor. Megtanáltam mindent itt, amit a nyugat kulturájától vártam. Ha tehetem, több időt szakítok magamnak, hogy alkalmam legyen Arad városát teljesen megismerni.

Tavaszi vásár Bécsben.

(A világ minden tájáról érdeklőknek.)

BÉCS. József napján, vasárnap délelőtti nyílt meg a tavaszi vásár (Frühjarsmesse) Bécsben. A megnyitást óriási propaganda előzte meg és az aradi kávéházakban, éttermekben és más nyilvános helyiségekben is voltak láthatók ennek a mintavásárnak reklámképei. A kiállítás anyagának jórészt a Práterben levő Rotundában helyezték el. Itt láthatók a gépipar, mezőgazdasági, elektrotechnikai, világítási és fűtési ipar termékei. A Rotunde előtt állnak az építőipar kis mintaházai. Az első csoportban láthatók azonkívül a vas- és fémárúk, a háztartási és konyhacikkek, kémiai termékek, orvosi és gyógyszerészeti készletek, fényképezési és mozicikkek, a sport-, jármű- és élelmiszergyártás kiállított tárgyai.

A tipikusan bécsi cikkek képezik a kiállítás második csoportját az ut. n. „Messe-Palast”-ban. Igen izléeses összeválogatásban láthatók itt a bécsi bőr-, diszmu- és játékipar alkotásai, különböző iparművészeti tárgyak, kiválóan szép arany- és ezüstművek, dohányzó-készletek és a házi kényelem különböző cikkei. A harmadik csoportot a volt császári palota egy részében helyezték el. Itt a ruhá-, cipő- és textilipar termékei és főleg prémek pompáznak, mely utóbbiak ára szinte megdöbbentő. A papiripar és annak összes különleges ágai, irodafelszerelések és grafikai alkotások képezik a negyedik csoportot a „Stift-kaszárnyában”. Végül egész külön csoport a plakátkiállítás, ahol szebbnél-szebb izléeses, művészi plakátok vonják magukra a figyelmet.

A kiállítás megnyitására a szél rózsá minden irányából jöttek össze a látogatók. Az utóállamok kereskedőin kívül nagy számban érkeztek magyarok, angolok, bolgárok, franciák, hollandok, görögök, németek, svájciak, sőt perzsák és mexikóiak is. A megnyitást iránt mutatkozott óriási érdeklődés mintegy garanciája a nagy sikernek.

— **Einstein Párisba hívták.** Páris. A francia természettudományi társaság Einsteint, a relativitás elméletének feltalálóját meg hívta Párisba, hogy tartson előadást az elméletéről előadásorozatot. Ez a meghívás új fordulatot jelent a német-francia érintkezésben, mert eddig a francia tudományos világ is merev elzárkózottságot mutatott a német tudományos világgal szemben.

Bratianu Vintila és az aradi mandátum.

(Lesz-e új választás Aradon?)

Bucurestiből azt az értesítést kaptuk, hogy a liberális párt intéző bizottságánál most van eldöntés alatt az a kérdés, hogy **Bratianu Vintila** pénzügyminiszter, Aradi képviselője, akit a regatban is megválasztottak képviselővé, melyik kerületet tartja meg. Értesülésünk szerint a helyzet az, hogy ha Bratianu Vintila lemondana a regatban kapott mandátumáról, minthogy a régi királyságban lajstromos szavazási rendszer van, az utána legtöbb szavazatot nyert jelölt kerülne be a parlamentbe. Bratianu Vintila pénzügyminiszter után a királyságbeli kerületben a paraszt-párt egyik legvéresebb szája vezére kapná meg a mandátumot Bratianu lemondása esetén. Már pedig a liberális pártnak nem

lehet érdeke az, hogy tulzó demagóg képviselje a kerületet és ezért pártérdekből előrelátható, hogy Bratianu kénytelen lesz az aradi mandátumról lemondani. Ebben az esetben természetesen Aradon új képviselőválasztást írnának ki. Bucuresti lapok már arról is írják, hogy ha Bratianu Vintila az aradi mandátumról mondana le, a liberális párt aradi jelöltje **Berkovics Eliás** bucarestii nagykereskedő lenne, aki Bucurestiben a liberális listán kisebbségben maradt. Értesülésünk szerint a nemzeti párt is állít Aradon jelöltet dr. **Braniste Valér** volt miniszter személyében. Természetesen Arad magyarsága sem fog tétlenül maradni és új képviselőválasztás esetén okvetlenül állít jelöltet.

Aradmegyei fürdő a Nasici kezén.

Arad falpari gócpont.

Arad fejlődésére óriási behatással van az, hogy közgazdasági életébe olyan vállalatok is bekapcsolódtak az utóbbi időben, melyek bár hosszú évtizedek óta fejtenek ki közhasznú működést, de azelőtt Arad körzetéből kiestek. Legelső sorban is a Nasici Tanningár és Gőzfűrés R. T. jöhet itt számításba. Több, mint egy évszázados intézet, mely a közelmúltban tette át székhelyét Aradra. A vállalat az ACSEV. palota első emeletének 22 szobából álló helyiségeit foglalta le magának. Itt bonyolódik le az a lázas, szapora munka, melynek központjában Stern Gyula vezérigazgató áll. Ez az európai szaktekintély, aki a fainari és erdőgazdasági szakmának egyik legelső ismerője, kiváló gazdasági érzékével, eréllyel és széles látókörű szaktudásával irányítja a nasici és lomási erdőiparnak a román impérium alá eső erdőgazdaságait és Aradot hámasorban falpari gócponttá emeli. Stern igazgató azonban nem elégszik meg azzal, hogy a régi vállalatokat konzerválja, hanem az anyamézmény

további fejlesztésére is törekszik olyként, hogy annak működésébe új ipari kreációkat is igyekszik bekapcsolni. A Nasici legújabbban az ujonnan létesített Sibisi (horossebesi) Fa és Bányai ipari R. T.-ban vállalt nagyobb érdeklődést. Ennek különösen Moneasa (Menyháza) fürdő és környékének bányai ipari és fürdőtelepének gazdasági életére lesz nagy befolyása. Ugy értesülésünk, hogy máris nagyobb komtemplációs műveletek tettek folyamathat, melyek arra irányulnak, hogy a vidék gazdag érc-készleteinek kibányászását tegyék fokozottabb mértékben lehetségessé, azonkívül, hogy az eddig elévült, megelhetően elhanyagolt fürdőhely nyári életébe is belevigyenek kellő investálással olyan intézményeket, amelyek azt európai nivóra képesek emelni. Ez mindenestre súlyos vállalkozás lesz. De hinni merjük, hogy a Nasiciak szerencsés kezén a kis fürdőhely nemcsakára, éléri azt a fejlődési fokot, amelyre természeti kincsénél és fekvésénél fogva hivatott.

Világfürdő Budapesten

(Amerikai és svájci konzorcium terve.)

BUDAPEST. Néhány hét óta azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a magyar fővárosból világfürdőt csináljanak. Hő- és gyógyforrásokkal, a csodás fekvésű Margitsziget, gyönyörű kirándulóhelyei egyenesen predestinálják arra, hogy a kelet gyógyulásra szoruló közönségét odavonzza. E cél érdekében a társadalom legelőkelőbbjei csinálják a propagandát. Ugy hírlírik, már akadt is egy amerikai és svájci konzorcium, mely tökéjével meg akarja valósítani az élet revaliónak látszó tervét. Már a háboru előtt is foglalkoztak a magyar fővárosban hasonló tervekkel, csak hogy akkor nem világfürdőről, hanem egy Monte-Carlemintája szerinti játékbarlangról volt szó. Már el is készült akkoriban egy minden luksussal beren-

dezt klubbház, ámde a kormány nem adott a játékbarlangra engedélyt. Sőt Széll Kálmán akkori miniszterelnök azt mondotta:

— Inkább levágatom a kezem, semhogy aláírjam az engedélyt.

Széll Kálmán visszalépeése után Lukács Lászlónál próbáltak szerencsét és meg is kapták az engedélyt. Lukácsot a miniszterelnökségben azonban hirtelen gróf Tisza István váltotta föl, aki az engedélyt azonnal visszavonta. A klubbházból a háboru alatt hadikórház lett, a háboru befejezése óta pedig rokkant egyetemi hallgatóknak szolgált tömeglakásul. Néhány nappal azelőtt aztán felszólították a diákokat, hogy azonnal költözködjének ki, miután a klubbház egyéb célokra kell. Ugy értesülésünk, hogy a javítási munkálatoknak hamarosan neki is látanak. Beavatottak tudni velük, hogy a világfürdő gondolata mögött ott rejtozik a játékbarlang terve is és

hogy Budapestből nemcsak világfürdőt, hanem játékcentrumot is akarnak létesíteni.

Rosszul sikerült rokoni látogatás.

Kellemetlen kalandja volt tegnap éjszaka Somtag István radnai kádármesternek. Somtag Aradra jött, hogy rokonait meglátogassa és tegnap este a vasut felé betért egy vendéglőbe. Ott megismerkedett Bogdán Traján rovottmultu egyénnel és Pelz Gyula állásnélküli pincérral, akiknek társaságában a legjobb hangulatban töltötte az éjszakát. Somtag azonban oly nagymennyiséget szedett be a jóféle hegyaljai borokból, hogy teljesen illuminált állapotba került. A két jómódár felhasználta Somtag öntudatlan állapotát és kocsióra ültette azzal, elviszi a Piata Catedralei (Tökölly téren lakó rokonához. Hajnaltájban érkeztek a rokon lakása elé, ahova becsengettek és átadták az ittas állapotban levő embert. A rokonok a villanyfényes szobába vették észre, hogy Somtag István összes zsebei ki vannak fordítva. Gyanus volt nekik az eset. Egy kis hideg víz segítségével magához térítették az ittas embert és így tudták meg, hogy a két borbarát teljesen kifosztotta Somtag Istvánt. Azonnal jelentést tettek a rendőrségen Borlea detektívnek és sikerült a két embert egy éjjeli mulatóhelyem letartóztatnia. Az ellopott pénzből már egy banit sem találtak náluk, azonban az ékszerek közöttük egy aranyóra értékes aranyláncsal megkerült. A kifosztogatót miután bevallották bűnüket, átkísérték az ügyészség fogházába.

Hollandi követelés egy aradi bank ellen.

(24.250 hollandi forint.)

A külfölddel való hitelrendezés kérdése mindezeideig még nincsen tisztázva. Ennek következtében különösen az alacsony valutájú államok passzív érdekeltjei bizony nem is nagyon sietnek mostanában az idegen országokban levő régi tartozásaik kiegyenlítésével. A hitelezők ilyen esetekben természetesen minden eszközt felhasználnak, hogy kinnlevőségeiket behajthassák, ha másként nem megy telekkönyvi és ingatlan bekebelezési úton. Az egész obuzusnak az oka abban rejlik, hogy az egyes országok pénzügyi érdekeltjei még mindezeideig nem jutottak közös megegyezésre, valutájuknak az internacionális relációban való elhelyezkedésének kérdésében.

Az elmúlt napokban például nem mindennapi kérvény érkezett az aradi telekkönyvi hivatalhoz is. Egy N. V. Huiden Goederen Maatschappi (Hegoma) nevű amsterdami részvénytársaság egy folyószámla melléklet alapján kéri ebben egy aradi pénzügyintézet ellen 24250 holland forint erejéig a bekebelezési eljárás megindítását. Ez az összeg romániai valutában kifejezve több millió leinek felel meg, amit az illető bank valószínűleg nem fog nagyon sietve megfizetni.

Amerikai visszarondító csapatok. Washington. Az amerikai kormány elrendelte a Rajna mentén levő csapatoknak június 1-ig Amerikába való visszatérését

HIREK.

Egy házarverés bonyodalma.

A Beregszászi-ház árverése ügyében újabb fordulat állott be. Az árverés ellen ugyanis Beregszászi még annak idején előterjesztéssel élt azon az alapon, hogy az árverező bizottság az árverést 10 perccel a kitűzött határidő után kezdte meg. Ezt az előterjesztést a bíróság hivatalból visszautasította, a visszautasítást végzést azonban Beregszászi ismét megfellebbezte. A házra, amelyet az árverésen Vassics György vendéglős vásárolt meg, időközben Richter Gizella részéről utóajánlat érkezett be a bírósághoz, ami új árverés kitűzését tette volna szükségessé. Tekintettel azonban arra, hogy Beregszászi felfolyomódása felett még nem döntött a bíróság, az új árverés határidejét még nem lehetett kitűzni.

— **Megszűnnek a katonai ellenőrző bizottságok.** Basel. A Baseler Nachrichten szerint az antant katonai ellenőrző bizottságait meg fogják szüntetni. A bizottságok tagjait pedig mint katonai ellenőrzőket a diplomáciai testületekhez fogják beosztani.

— **Amerika nem fogad el német adóslevelet.** Washington. A kongresszus törvényjavaslatot fogadott el, amely szerint az Unió kormánya nem fogadhat el a szövetségesektől háborus tartozásaink fedezésére német adósleveleket.

— **Katonai kinevezések.** Bucaresti. A király Mardarescu tábornokot a harmadik hadtest, Popovicia tábornokot pedig az első hadtest főfelügyelőjévé nevezte ki. Popovicia tábornok Volteianu belügyminiszter utódja lesz a hadsereg felügyelői állásában. (RTI.)

— **Kossuth Lajos halálának évfordulója.** Budapest. Kossuth Lajos halálának évfordulóján az összes politikai pártok küldöttségei felkötésték Kossuthnak a kepesi-uti temető Kossuth-mauzóleumában levő sírját. A templomokban gyászistentisztelet volt.

— **Lenin állapota válságos.** Berlin. Lenint három évvel ezelőtt egy nő mérgezett golyókkal megsebesítette. Lenin szervezetét a mérég megfertőzte és azóta állandóan betegeskedik. Most Klemperer tanárt, Németország leg híresebb belgyógyászát hívták Lenin moszkvai betegágyához, mert Lenin állapota igen komolyra fordult.

— **Mikor fizethető a házbért?** Dr. Tagányi Sándor volt országgyűlési képviselő a házában lakó Balesó Antalnak azért mondott fei, mivel az tavaly novemberben őseje helyett harmadikán fizette be a házbért. Az aradi törvényszék felelbiteli tanácsa előtt ma került tárgyalásra az ügy. A bíróság a felmondást azzal az indokolással utasította el, hogy a jelenleg érvényben levő rendeletek és szokások szerint a házbért az esedékes időpont első 14 napján le lehet fizetni.

— **A bolgárok cáfolják a katonai diktatúrát.** Páris. A Newyork Herald berlini jelentése szerint a berlini bolgár követség megcáfolja a bolgár katonai diktatúráról szóló híreket.

A magyar gazdasági élet új korszaka

(Drótnélküli táviró-összeköttetés a gazdasági központokkal.)

BUDAPEST. Magyarország gazdasági életére nagyfontosságú és érdekes újítást hoztak a mai nappal létre. A drótnélküli táviró eddig csak katonai, diplomáciai szolgálatot és a tengerei kereskedelmi hajók egymással és a szárazfölddel való érintkezésének szolgálatát teljesítette. Magyarország a mai naptól kezdve a gazdasági hírszolgálatot külfölddel drótnélküli táviróval fogja ellátni. A drótnélküli távirati híreket a Magyar Távirati Iroda fogja felvenni és

ezeket rövidesen érkezésük után egy külön készülék segítségével a felvevő egyszerre fogja leadni az összes előfizetőknek telefonon. A drótnélküli táviró tudvalevőleg közvetlenül tud érintkezni a legtávolabbi helyeken levő hasonló állomásokkal a legminimálisabb idő alatt. Ezután Zürich, Páris, Berlin és London legfrissebb közgazdasági híreit már percek leforgása alatt Budapesten is tudni fogják. Az újítás korszakalkotó a magyar kereskedelmi életben.

— **A vérbaj új gyógymódja.** Páris. Lepadatu egyetemi tanár, aki a eluji egyetemen tart előadást, a vérbaj új gyógymódját találta fel. (RTI.)

— **Vizsgálati fogságban a radnai gyilkosok.** A radnai gyilkosok ügyében a tegnapi napon az ügyészség átiratot intézett a vizsgálóbírósághoz, amelyben azt indítványozza, hogy a vizsgálat és vizsgálati fogság elrendelésével állapítsák meg, vajjon a letartóztatottak ama állítása, hogy tetőket önvédelemből követték el, tényleg megfelel-e a valóságnak. A vizsgálóbíró helyt adva az ügyészség indítványának, Rácz Kálmán és társai ellen, akik Gombár Mihály aradi háztulajdonost meggyilkolták, elrendelte a vizsgálatot és a vizsgálati fogságot.

— **Adóbizonylatok láttamozása.** Az utlevelek kiváltásához, repatriálásokhoz és egyéb célokra szükséges „Adóbizonylatok” láttamozását a pénzügyi hatóságok a jövőben, mint régebben is, csak hétköznapokon 9, 11 és 12 óra között eszközlik. Figyelmeztetik egyben az érdekelteket, hogy minden esetben hozzák magukkal az adóvallomás benyújtását igazoló „Advermát” és a láttamozás készítése végett saját érdekében és az eljárás megkönnyítése végett lehetőleg személyesen jelenjenek meg. Adóbizonylatok leteendő! A láttamozás a földszint és első emelet 18. illetve 17. sz. helyiségében történik.

— **Állami illetékek fizetése hagyatéki ügyben.** Az aradi bírósághoz tegnap egy rendelet érkezett, amely kimondja, hogy a telekkönyvi állami illetékeket a jövőben hagyatéki ügyekben nem kell előre fizetni.

— **A kerekli gyilkosság.** Az aradi vizsgálóbíróság mára befejezte a kerekli gyilkosság ügyében a vizsgálatot és az ügy iratait a vádat elkészítése végett átadta az ügyészséghez. A tárgyalás már a közel jövőben várható.

— **A szombat esti Toldy-bál szépségversenyének harmadik díját** Weixelbaum Klára nyerte meg. Mai számunkban a referatárába nyomdájába folytan Klára helyett Kató került.

— **Vesztegetni akart a dohánycsempész.** Dobra Lajosné deszantai asszony 1919-ben 14 kilogramm dohányt akart becsempészni Aradra. Az állomáson azonban felült Halmi József detektívnek, aki letartóztatta. Dobráné kihallgatása alkalmával 500 koronát kínált a detektívnek arra az esetre, ha szabadon engedi és visszaadja a dohányt. A főkös rendőr vesztegetés kísérleté miatt feljelentést tett az asszony ellen, aki fellett ma délelőtt ítéletet az aradi törvényszék, amely a dohánycsempész asz-

háltást eltemetésére az ügyészség az engedélyt megadta.

A Kölcsey Egyesület irodalmi pályázata.

A Kölcsey Egyesület zsúrija mindennél szebben beszélő jele annak az élénk irodalmi életnek, ami Aradon van. Sajnos, az itteni íróknak irodalmi lap híján nincs meg érvényesülésükre az a lehetőség, ami az erdélyi többi nagyobb városok írógárdájának. Ez vezette a Kölcsey Egyesület vezetőségét arra, hogy mint a múltban, ismét pályázatok kitűzésével igyekezzék az itteni irodalomban nagyobb lendületet vinni. A pályázatok a következők: I. Költemény, bármely költői műfajból. Pályadíja: 200, 100, 50 lel. II. Humoros, vagy satirikus tárgyú novella. Pályadíja: 300, 200, 100 lel. III. Egyfelvonásos színdarab, bármely műfajból. Pályadíja: 500, 300, 200 lel. IV. A mai társadalmat érintő értekezés, bármely emberi, társadalmi, szociális, vagy közgazdasági problémáról. Pályadíja: 500 lel. A pályázatok kettős borítékban, gép-, vagy kézzelírással írva, jellegével ellátva Reichel Endre titkár címére küldendők, az Aradi Ipar- és Népbankba. A kéziratok mellé, szintén zárt borítékban csatolni kell az illető szerző nevét és pontos címét, a borítékban a jellegjelzésével. A pályázatok beküldésének végső határideje 1922. május 31.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutapiac (Március 21.) Dollár 134, márcia 0.54, sokol 2.40, dinár 1.80, magyar korona 0.19, budapesti kifizetés 2.75, bécsi kifizetés 50, berlini kifizetés 9.50, francia frank 12.5, prágai kifizetés 2.36.

Zürichi nyitás. (Március 21.) Berlin 180, Newyork 518, Milano 2605, Prága 890, Budapest 64, Zágráb 160, Bucaresti — Varsó 13, Bécs 7, lebeljegyzett osztrák korona 7.

Budapesti nyitás. (Március 21.) Napoleon d'Or 3095, dollár 823, márcia 284.5, osztrák korona 10.93, rubel 42, leu 597, sokol 1417, dinár 928, lengyel márcia —

Zürichi zárlat. (Március 21.) Berlin 194.50, Newyork 514, Milano 2610, Prága 895, Budapest 63, Zágráb 160, Bucaresti —, Varsó 13, Bécs 7, lebeljegyzett osztrák korona 7.

Budapesti zárlat. (Március 21.) Napoleon d'Or 3080, dollár 818, márcia 285, osztrák korona 10.75, rubel 41, leu 595, sokol 1416, dinár 942, lengyel márcia —

— **Részvénytársaságok, cégek, ipézek** illetékgyűlnek rendezése. Utalva a már korábban kiadott névre szóló részletes felhívásra, a pénzügyi hatóság illetékosztálya ismételen a nyomtatékosan felhívja a pénzintézeteket, részvénytársaságokat, szövetkezeteket, biztosító társaságokat, gyárakat, vállalatokat, társaségeket és egyéb nyilvános intézeteket és intézményeket, egyesületeket, stb., hogy bélyeg- és jogilleték fizetési kötelezettségeiknek most már mulhatatlanul, de legkésőbb április hó 5-ig és pedig 5 évre visszamenőleg saját jól felfogott érdekében tegyenek eleget. Felvilágosítások ezirányban pénzügyi palota, földszint 18. sz. helyiségben kaphatók.

Könyvujdonságainkat az új olcsó árakon árusítjuk. Kelet hírlapiroda

Felhívás! Nagytakarítást ne végezzen senki addig, míg áránlatot nem kér Lovas Károly lakástisztítással vállalatától, Str. Oltuz (III-é-u.) 30a. Parketta szerelés, becsiszolás, polcsakartás olcsón és felelősség mellett. 1226.

Irodalom és művészet.

* A Pillangó kisasszony tegnap este előadásán Aca de Barbu és Crozavescu Traján, a színház illusztris vendéget első bemutatkozásuk alkalmával szerzett kiváló eredményeket csak öregbítették. Az első felvonás szerelmi kettősében egy hangban, mint énekben a legprecízebb összjátékot produkálták. A kiváló művész a második és harmadik felvonáson keresztül teljesen hatalmába kerítette a közönséget.

* A színházi iroda hírei. Ma este Poór Lili felléptével az idei szezon legsikeresebb vigjátéka, a Gazdag leánynak lesz a bemutatója. Az aradi vigjátéki ensemble nagy szorgalommal készült a bemutatóra. Poór Lili egy német nevelőnőt játszik. A Gazdag leány csüörtökön C. bérletben másodsorra is ki van tűzve — Péntek este Flers és Croisset szellemes vigjátékában, a Hazatérésben Poór Lili Colette hálás szerepét játssza. — A modern magyar színműirodalom legmarkánsabb képviselője kétségkívül Bíró Lajos. A szombat este bemutatásra kerülő drámájában, az Álarcokban Poór Lili nagyszerű szerepben mutatja be a dráma hősnőjét és a többi szereplők is kiváló és hálás feladathoz jutottak. Az Álarcokban az egész drámai személyzet játszik.

* Pifke és Pafke bohózatok boksz-jelenete barsógó kacagást vált ki esténként a „Modern Kabaré” közönségéből. Kelety-Mezey „Szimmy-mánia” című duettjük keretében talpraesett módon figurázzák ki az egész világon uralkodó Szimmy-lázat. A „Halálos esküvő” című dráma, a „Dínyé” című vigjáték, Dóra Wellington akrobata száma, stb. egészítik ki a dus és élvezetes műsort. Jegyek egész nap válthatók a pénztárnál. Reggelig parkettá.

MOZI. * Forgószél kisasszony. (Vigjáték premier az Apollóban.) Tegnap a „Forgószél kisasszony” négy felvonáson át a legemelkedettebb hangulatban tartotta a közönséget, amely nem győzött eleget kacagni a pompás ötleteken. Ahogyan Forgószél kisasszony férjét szerep magának, az nem mindennapi csel és csak egy szeszélyes amerikai leány podros fejében születhetnek még az ilyen eredeti ötletek. Dorain Lucy személyesíti a filmet a Forgószél kisasszonyt. Olyan bonyolult helyzeteket teremt, hogy a kacagás elementáris erővel jár fel a nézőtérre. Bravuros művészi teljesítményében osztozik partnere, a hódítóan csinos és kitűnő színészi kvalitásokkal megáldott Fryland Alfonz, akivel a „Sátán naplójában” feledhetetlen sikert arattak. Kertész Mihály zsenialitását tükrözik a szebbnél-szebb felvételek és a mestertien megrendezett jelenetek. Az Apolló még szerdán és csüörtökön vetíti a nagystílusú vigjáték-filmet.

* Ködön ut. (Tengerész-dráma. az Urániában.) Nagyszámú közönség előtt mutatja be tegnap az Uránia színház „A ködön túl” című új filmjét, amely az

Öt napos vásár Aradon. Dr. Angel István előterjesztése.

Nagyfontosságú előterjesztést tett ma dr. Angel István polgármester a város tanácsának. Dr. Angel azt javasolja, hogy az aradi országos vásárokat ezentul úgy, mint a háboru előtti években, öt napig tartassák meg. A javaslatot a tanács természetesen elfogadta és az idei első országos vásár már a tanács döntése szerint március 31-től április 4-ig tart. Pénteken 31-én a hasított könnmű állatvásár lesz, szombaton a lóvásár, vasárnap, hétfőn és kedden pedig a kirakodó vásárt fogják megtartani.

Ez a határozat igen nagy jelentőséggel bír Arad város gazdasági életéig. Az országos vásárokat már a háboru eleje óta egy napig tartották meg Aradon. A rövidre szabott idő miatt igen sokat veszített az aradi vásár jelentőségéből. A vidékieknek nem

volt érdemes egy napra nagy költ ségekkel Aradra jönni és ezáltal a híres aradi vásárok forgalma nagyon megcsappant. A vásárok a régi jóidőkben nagy befolyással voltak az árak kialakulására is mert a kézműiparosok egész évi munkájukat hozták be Aradra, a mi meglehetősen áresést vont maga után. Dr. Angel polgármesternek ez az egészséges javaslata remélhetőleg némileg visszavarázsolja a régi jóidőket amikor mindenki a nagyvásárra vár, hogy szükségleteit előnyös áron beszerezhesse. Az öt napos vásár nemcsak a város közönségének válik előnyére, hanem a város pénztárának is, mert egy nap helyett ezentul öt napi helypénzt szed be a város és ez jelentős összeggel gazdagítja a város házi pénztárát.

amerikai tengerészek életéből ragad ki megfázóan drámai epizódot. Nagyban emeli a film érdekességét, hogy a dráma cselekményének nagyrésze a viharzó tengeren és annak egy parányi szigetén a hullámokkal körülvevtt világlítótornyban játszódik le. Az Uránia a nagyszerű tengerész-drámát még szerdán és csüörtökön mutatja be.

Az eltűnt levele.

(Alexandriából a polgármesteri hivatalhoz.)

Ezelőtt husz évvel eltűnt Arad-ról Dán Mária varróleány. Abban az időben sokat foglalkoztak a lapok a rejtélyes eltűnéssel, de azután a dolog felett napirendre tértek és az eltűnt leány családja is feladott minden reményt, hogy Dán Mária valaha viszontláthassa. Ma délelőtt érdekes levél érkezett a polgármesteri hivatalhoz az egyiptomi Alexandriából. A levelet Dán Mária küldte és arra kérte a polgármesteri hivatalt, értesítse arról, hogy mi van Aradon hagyott hozzátartozóival és hogy milyen körülmények között élnek. A polgármesteri hivatal hamarosan érdeklődött Dán Mária családja iránt és megtudta, hogy egyik fivére a körösmezei harcokban hősi halált halt, másik fivére pedig hivatalnok Aradon. Dán Mária, aki a levélben megírta, hogy a legjobb anyagi körülmények között él Alexandriában, értesítette a polgármesteri hivatalt a nyomozás eredményéről.

Apró históriák.

Az előre elkészített koporsó. Tegnap délután folyt le a városi konyhakertészet bérletére kiírt nyilvános árlejtés. A város négy órára hirdette az árlejtést, de már négy óra előtt az érdeklődők megtöltötték a gazdasági szék kis előszobáját. Végre kinyílik az ajtó és kiszól rajta Covacevicu aljegyző:

— Akik a koporsó árlejtésben érdekelve vannak, jöjjenek be.

A várakozók egyrésze bevonult a szobába úgy, hogy az előszobában hárman maradtak, azok akik a konyhakertészet árlejtésén akartak részt venni.

— Ez még sem járja — szólt az egyik aspiráns — négy órára idéztek meg bennünket és már fél öt — kik azok akik előttünk bementek?

Egyik hivatalnok felvilágosítja az érdeklődőt, hogy a város a szegények koporsóira hirdetett nyilvános árlejtést és az most folyik le.

— De kérem, elégedetlenkedett a konyhakertészet várományosa, nem jöhettek volna azok utánunk?

Egy ur aki jó humoráról ismert Aradon és aki szintén pályázik a konyhakertészetre, megnyugtatólag válaszolt:

— Ne idegeskedj kérlek, elég szép a városból, hogy előre elkészített a konyhakertészet szegény bérlejtésének koporsóját.

A szerkesztésért:
KÁROLY JÓZSEF
föld.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közlőtekért nem vállalunk felelősséget.

Ertesítés!

Ertesítem a szletteleim, és jóakörömet, hogy az évek óta fennálló és ideiglenesen WEISZ DÁVID és HAASZ IMRE szállító cég Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. sz. irodahelyiségében bírt ingatlanforgalmi, kereskedelmi és hirdetésfelvételi irodámat folytató 26-ától kezdve Strada Romanului (Zrínyi-utca) 6. sz. (Magyar-ház) külön helyiségembe helyezem át.

11757

Tisztelettel

HAASZ ALBERT
Ingatlanforgalmi iroda.

NAPRAFORGÓ

tők, reposs, len, kendermagot és olajpogácsát, napraforgó, tők, reposs és len olajat minden mennyiségben vásárol és elad: 11543

a Vegyipar olaj és Ürítőiparom
Lengyel Géza ezég.

Mindennemű

házi butorok ágy-neműekkel valamint billiárd asztal tükrök, kassa és székek eladók. Str. Tribunal Dobra (Boozkó-u.) 5. 11718

Pázsit fűmagok

diszkettek, udvarok díszítésére. Arankamentes lucerna, Oberndorf répmagok, duzhagyma, petr zsellem, sárva répa mag friss minőségben. Thea Seitz-féle borszűrő asbest. Huspácolásra kristály salétrom érkezett: 1140

PAUL ERDŐS PAL céghez
Pista Avram lanou (Szabadság-tér) 3. sz.

Tordai

CEMENT ÉS GYPSZ

kapható 11542

Kornis Testvéreké, Arad, Bul. Reg. Maria (Andrássy-tér) 5.

Keresünk meg ételre

egy fizetkészes állapotban lévő 50-80 HP., 3-4 csatlós, 760 m/m. nyomtávu iparvasuti mozdonyt.

Írásbeli áránlatot kérünk a mozdony leírásával 1248

„Tomesti erdőipar r.t.”
Lugoj, Strada Unirii 5.

Használt ólom megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Divatos szövet és trikó selyem ruhák legújabb divat szerint megérkeztek olcsó árban Reiner György női divatterme Arad, Strada Eminescu No. 1. (Deák Ferenc-utca, Vadászúti-épület) 1109 Mértékutáni rendelések elfogadtnak.

Ma este futárt indítunk Clui (Kolozsvárra) magyar és eseh vi- zumot 36 óra alatt közlekedni fontossággal szerzünk: KELET hírlapiroda

Szabóknak
VATTA
Paplanosoknak

President, Atlasz, Strux
Hosenzeug, fanel és
bélesárak, valamint
pászományárak

KLEIN & CO.
WARNSDORF
LERAKATA 1020

Vezérképviselő Románia részére
NEUMANN I., SATU MARE
Leszámítolóbank udvar

Apró hirdetések.

Levelezés.

INTELLIGENS FIATALEMBERREL leveleznek. Levél „Ábránd” jelígre kiadóra kéretek. 1242

MELYIK idősebb gazdag ur lenne támogató barátja egy 28 éves asszonynak? Az írjon „Barna” jelígre a kiadóra. 1247

MELYIK idősebb gazdag ur lenne hajlandó egy fiatal leánynak támogató barátja lenni? Az írjon „Tavasz” jelígre a kiadóra. 1248

Alkalmazás.

KERESÜNK felnőtt intelligens férfiakat és nőket éttermi és kávéházi kiszolgáló személyzetnek rövid szakképzésre. Kezdő javadalmazás éttermekbe 800 lei és teljes ellátás kávéházakba 1100 lei és uzsonna kávé. Jelentkezni lehet Mayer Antal éttermében, Strada Bucur (Eötvös-utca.) 1227

TANULÓ fiú vagy leányt fizetéssel felvesz Rothén arifodrász és manicúrszalonia, Strada Moise Nicoara (Pesti-utca) 14. 11649

MOLNAR, ki munkálatokhoz ért, azonnal felvétetik, Braua malomban, Újmikolaka. 11548

KATASZTERI, telekkönyvi ügyekben jártas román, német nyelvet is bíró volt jegyző, bármilyen megfelelő irodai alkalmazást keres. Megkereséseket „Jegyző 87” Kelet hírlapiroda továbbítja. 11543

Lakás.

ELCSERELNEM Str. Corneli Popescu (Edelspacher-utca) kétszobás lakásomat Str. Grigorie Alexandrescu (Bercsényi-utca) közelében hasonlóval. Szélpál (Bercsényi-utca) 23. 1239

ELEGANSAN butorozott háló szoba, könyvhasználati kiadó gyermektelen házaspárnak. Cim a kiadóban. 1249

Vétel és eladás.

HÁROMAJTOS festett előszoba székfény álló lakor, álló és oszlop világy. Npa eladó. Megtekinthető 9-10. 3-4 óráig Bulev Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 4. ház mesternél. 1244

ELADÓK villanylámpák mosdó, szerviztűkör Str. E. Ghiba Birja (Varjassy József-utca) 28. 1245

EBÉDLŐ háló eladó. Háromszobás lakás esetleg elfoglalható Cim Wallinger hirdetőjében. 11649

MEGVÉTELRE keresek modern háló és ebédlő berendezéseket. Ajánlatokat kér: Corneli Vanatorului (Vadászkürt-kávéházba) Szer. 11719

JOKARBAN levő 8-as Hoffner és Sourantz cipő garnitúra eladó. Cim a kiadóban. 1251

HOMOK Braun Gusztáv Arad, Strada Ghiba Birja (Varjassy József-utca) 34. téglagyárában minden mennyiségben kapható. Vaggonrétegekben is szállít. Városi telefon: 171. Gyári: 185. 1227

EZER modellt tartalmazó divattalpalbumot küldünk ajánlott keresztetésben. ha 30 lejt beküld a Kelet hírlapirodába Aradra. 11542

PIANINOT, zongorát gyöngyöket briliánsokat magas árban veszek. Leveleket „Piano” jelígre a kiadóra írhatok kérek. 12021

HUSZEZER BARAB 2 éves százaz első rendű hordódonga eladó Farkas Jenőnél Balavásár. 1092

MINDENKINEL TÖBBSZÖR FIZETÜNK képekért, bronz, márvány és porcellán figurákat perzsa szmirna argamant-szövényekért török kendőkért, antik és modern butorokért, zongorákért modern és antik díszlámpákért, japán vázákért régi ezüst és arany műalkalmakért, mindennemű műhességért. Szépművészeti Salon Str. Eminesca (Deák Ferenc-utca) Ortu'ay-palota. 11911

AJANDEKTÁROK legolcsóbb beszerzési forrása a Salon Artistique (Fischer Eliza-palota.) Antik és modern porcellánok, butorok, szobrok, figurák, vázák, festmények, metszetek, perzsa szövények, ezüstművek vétele, eladása, cseréltése és bizományba vétele a legelőnyösebb feltételek mellett. 11691

GYÖNYÖRŰ SZALON GARNITURA olcsón eladó a Szépművészeti Szalonban Ortu'ay-palota. 12111

HASZNALT REZET bármely alakban legmagasabb áron vesszük Vuchetich gépműhelye Piata Stefan Cel Mare (Béla-tér) I. az tisztelvezetőséggel szemben. 1085

HATLOEROS benzínmotor elsőrendű gyártmány malom hajtásra vagy cséplésre alkalmas sürgősen eladó szoda-gyár. Buteni. 1220

Ellátás.

JOBBA házból való fu teljes ellátást keres lehetőséggel a Bulev. Reg. Ferdinand (Boros Béla-tér) közelében. Cim a kiadóban. 1250

Különféle.

URINOK részére állandó varró és szabászi tanfolyam. Saját részükre varrhatnak. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) II. em. udvari feljárattal. 1241

Fodrász és Borbélyurak

Gyárilag készítek prima brillantint tizféle illatban és színben, eszesen adjusztálva vagy kémia; továbbá hajpomádét, hajmosót, Köhlai vizet, sóborzseszt, fodrász pudert s.b. Versony árak! Megrendeléseket felvesz REICH JAKAB, Piata Luther-tér I. Szőlősi Arnold győrzesez Arad, Mosozy-telep. 828

Szőlősgazdák figyelmébe!

Legjobb beszerzési forrás, míg az olesó készlet tart: I-a minőségű

Rézkenporban
Kénvirágban 11539
Thyosulfátban és
Kali hypermanganban

Vojtek és Weisz
drogueria Aradon.

Erdőüzem

keres május elsőjei belépésre
mérlegképes,
jogosított könyvelőt,
ki a magyar és német nyelvet
írásban és szóban teljesen bírja:
román nyelvet tudók előnyben
részesülnek. Reflektánsok ajánla-
taikat fizetési igényeik megjelölésével a kiadóhivatalban megtudható címre adhatják be. 1116

Részvényaláírási felhívás.

Az Aradi Általános Takarékpénztár Részvénytársaság folyó évi március hó 5-én tartott rendes közgyűlése a pénzügyminisztérium cluji vezérigazgatóságának 59.564—1921 sz. engedélye alapján az intézet alapítókének 3 millió leiről 6 millió leire leendő felemelését határozta el s felhatalmazta az igazgatóságot hogy e végből 30.000 darab 100 lei illetőleg 6000 darab összevont 500 lei névértékű új részvényt bocsásson ki. A közgyűlés felhatalmazása és határozata alapján az igazgatóság a kibocsátandó új részvényekből 2 millió lei névértékű új részvényt a régi részvényeseknek ajánl fel a fennmaradó 1 millió lei névértékű részvényeknek pedig a nem részvényesek körében leendő elhelyezés céljából szabad keze! tart fenn magának. A régi részvényesek birtokait minden három régi részvény birtoka után két új részvény elővételi és átvételi jog illeti meg, amely jog folyó évi március 31-ig gyakorolható. Az új módon jegyzett részvények átvételi árfolyama 105 lei, amelyhez belyeg és költség fejében részvényenként még 5 lei fizetendő. Ezen összegből 40 lei a jegyzés alkalmával, 35 lei folyó évi június 1-ig 35 lei pedig folyó évi augusztus 1-ig fizetendő be. Az elővételi jog gyakorlása alkalmával a régi részvények illetőleg az azokat helyettesítő lerélt elismervények lebélyegzés végett bemutatandók. A régi részvényesek által esetleg át nem vett új részvények más jelentkező részvényjegyzők között fognak elhelyeztetni. Az új részvényekre teljesített befizetések után amelyek egyszerre egy összegben is teljesíthetők, 1922. december 31-ig 6%-os kamattérítetik: 1923. január 1-től kezdve az új részvények osztalékra jogosultak és a régi részvényekkel mindenben egyenlőknek tekintetnek. Az új részvényekre befizetett összegekből 100 lei a részvénytörvények fog csatoltáni a fennmaradó rész a kibocsátási művelettel járó összes költségek levonása után a rendes tarjalékalap gyarapítására fog szolgálni. Arad 1922. március 6. 1246

AZ Aradi Általános Takarékpénztár Részvénytársaság.

Négyszobás

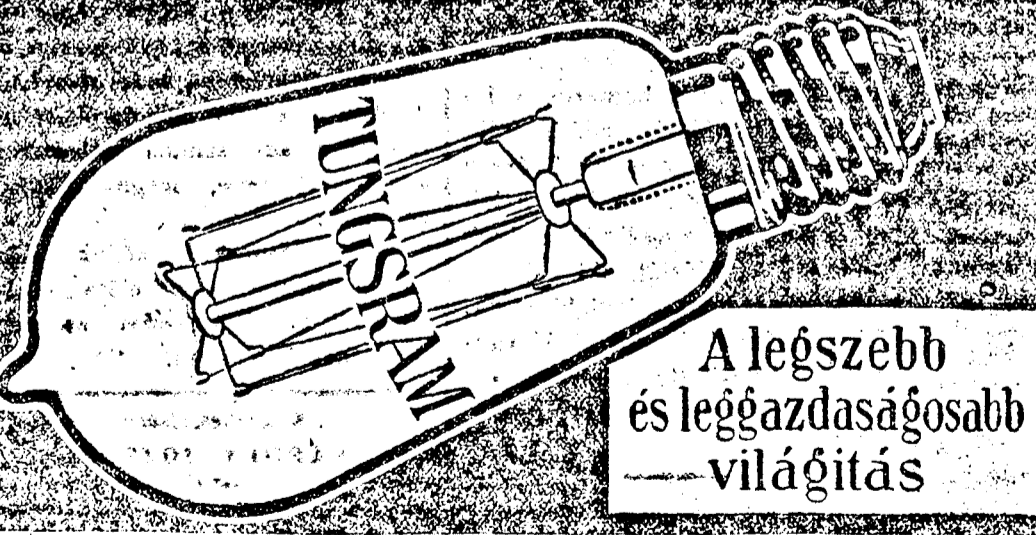
modern belvárosi uri magánház, továbbá több kisebb-nagyobb bér- és magánházak, ipartelepnek, gyártelepnek, gazdálkodásra alkalmas házak, mindenhol elfoglalható lakrészekkel; továbbá nagyobb arányú birtokok, szállók eladók. Bővebbet WALLINGER-irodában (Földes-patika kapu jával szemben). 11649

Mercedes autó

11543 nagyobb szállítmány huszonkettő és huszonöt lóerős legújabb típusu érkezik Anglo Americana cég rendelkezésére. :: Megtekinthető folyó hó 31-én

König szállítónál.

TUNGSRAM

A legszebb
és leggazdaságosabb
világítás

A „Dácia” kávéházban
naponta Andree A. József karmester vezetésével 10 tagból álló szalon zenekara
HANGVERSENYEZ
Hideg vacsora, creme különlegességek

Futárt naponta indítunk utlevél láttamozást, pénzkivételi engedélyek beszerzését és mindennemű megbízásokat jutányosan vállalunk: **Szántó & Comp.** vasuti díjazás és fuvarlevél feldolgozó iroda Str. Gen. Grigorescu 3. (Tabajdy-u.) Telefon 748